

การวิเคราะห์ต้นทุนการให้บริการออกใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่านภายใต้
พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

Cost Analysis of Import and Bring in Transit Permit under
the Plant Quarantine Act B.E. 2507 and Amended

อังคณา สุวรรณกoot^{1/*} ศรีนวล บุญส่งศรี^{1/} วทัญญู กลิ่นเนียม^{1/}

Angkana Suwannakoot^{1/*} Sreenual Bungsongsree^{1/} Watanyoo Klinneam^{1/}

Received 30 Sep. 2024/Revised 7 Dec. 2024/Accepted 8 Dec. 2024

ABSTRACT

This study aimed to analyze the service cost of import and bring in-transit permit under the Plant Quarantine Act B.E. 2507 and amended and to find guidelines for controlling costs of Technical Groups, Office of Agricultural Regulation, Department of Agriculture. The study followed a structured approach in the fiscal year 2022, encompassing four main steps: 1) investigation of general information on import and bring in-transit permit services, 2) analysis of organizational structure to determine cost units, 3) calculation of unit costs for permit services, and 4) analysis of approaches to control service unit cost. The results of the study revealed that the unit cost of import- and bring in-transit permit services for prohibited articles was 248.44 Baht per issue. This cost was further broken down into direct costs (228.50 Baht) including labor (218.50 Baht) and material costs (10.01 Baht), and indirect costs (19.94 Baht) including indirect labor (14.16 Baht) and indirect material costs (5.48 Baht). No investment cost was incurred, as depreciation was calculated to be 0 Baht. The analysis of cost distribution indicated that total labor costs constituted the highest proportion, accounting for 93.65% for permits. In contrast, total material costs made up only 6.35% for the permit. This discrepancy was attributed to the electronic permit system, which streamlines the process from application submission to receiving the permit. The findings of this study emphasized the significance of implementing guidelines for controlling labor costs in service provision. Besides, the fees should be revised to reflect a more reasonable cost.

Keywords: service cost; permit; plant quarantine act

^{1/} สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ถ.พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

^{1/} Agricultural Regulation Office, 50 Phahonyothin Rd., Chatuchak, Bangkok 10900, Thailand

* Corresponding author: ang.moac@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการออกใบอนุญาตนำเข้า นำผ่าน สิ่งต้องห้ามเพื่อการค้าภายใต้พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อหาแนวทางในการควบคุมต้นทุนของกลุ่มวิชาการ สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการวิจัยโดยใช้ข้อมูลของ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลทั่วไปของการให้บริการออกใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่าน 2) วิเคราะห์โครงสร้างองค์กรเพื่อกำหนดหน่วยต้นทุน 3) การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการให้บริการออกใบอนุญาต และ 4) การวิเคราะห์แนวทางในการควบคุมต้นทุนของหน่วยให้บริการ ผลการศึกษา พบว่าการให้บริการออกใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่าน สิ่งต้องห้ามเพื่อการค้านั้นต้นทุนต่อหน่วย 248.44 บาท/ฉบับ ซึ่งแบ่งเป็น ต้นทุนทางตรง 228.50 บาท (ต้นทุนค่าแรง 218.50 บาท และต้นทุนค่าวัสดุ 10.01 บาท) และต้นทุนทางอ้อม 19.94 บาท (ต้นทุนค่าแรงทางอ้อม 14.16 บาท และต้นทุนค่าวัสดุทางอ้อม 5.48 บาท) โดยไม่มีต้นทุนค่าลงทุน เนื่องจากคำนวณค่าเสื่อมราคาแล้วมีค่าเป็น 0 บาท ต้นทุนค่าแรงทั้งหมดมีสัดส่วนสูงสุด คือ 93.65% ในขณะที่ต้นทุนค่าวัสดุทั้งหมดมีเพียง 6.35% เนื่องจากระบบการออกใบอนุญาตได้ดำเนินการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่การยื่นคำขอจนถึงการรับใบอนุญาต ดังนั้นแนวทางในการควบคุมต้นทุนการให้บริการ จึงควรควบคุมต้นทุนค่าแรงเป็นสำคัญ และควรปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความเหมาะสม

คำสำคัญ: ต้นทุนการให้บริการ; ใบอนุญาต; กฎหมายกักพืช

บทนำ

พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการควบคุมและ กักสินค้าพืชที่นำเข้า นำผ่าน เพื่อป้องกันการเข้ามาระบาดของศัตรูพืชตามที่ประกาศในกฎกระทรวง และควบคุมพืชที่ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรด้วยการตรวจรับรองสุขอนามัยพืชตามเงื่อนไขของประเทศปลายทาง (สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร, ม.ป.ป.) กฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นไปตามอนุสัญญาการอารักขาพืชระหว่างประเทศ (International Plant Protection Convention: IPPC) (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2562) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก มีกรมวิชาการเกษตรทำหน้าที่เป็นหน่วยงานอารักขาพืชแห่งชาติ และกฎหมายฉบับดังกล่าวกำหนดให้ต้องวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชก่อนที่จะอนุญาตให้นำเข้า-นำผ่าน โดยออกเป็นประกาศกรมวิชาการเกษตรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตาม ภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการกักพืช โดยผู้ประกอบการจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมให้กับภาครัฐในการขอใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่าน ข้อกำหนดดังกล่าวจึงเป็นภาระต่อผู้ประกอบการทั้งด้านระยะเวลาและต้นทุนในการดำเนินการ ส่วนในภาครัฐนั้นก็มีต้นทุนเช่นกัน ซึ่งในการคำนวณต้นทุนของภาครัฐประกอบด้วย ต้นทุนทางตรง (direct cost) คือ ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการก่อให้เกิดผลผลิตของหน่วยงาน โดยรวมทรัพยากรที่เกิดจากทุกแหล่งเงินที่สามารถระบุได้ว่าเป็นต้นทุนของศูนย์ต้นทุนใด และต้นทุนทางอ้อม (indirect cost) เป็นต้นทุนที่ไม่สามารถระบุเข้าสู่ศูนย์ต้นทุนได้โดยตรง ต้องอาศัยเกณฑ์การปันส่วนในการระบุต้นทุนเข้าสู่ศูนย์ต้นทุน (สำนักงานมาตรฐานบัญชีของภาครัฐ, 2557)

สำหรับอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตนำเข้า นำผ่าน สิ่งต้องห้ามเพื่อการค้าภายใต้พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในปัจจุบันซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 กำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่าน ฉบับละ 100 บาท โดยไม่มีการปรับปรุง ต่อมาในปี พ.ศ. 2562 คณะกรรมการกักพืชเห็นชอบให้มีการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียม แต่ฝ่ายนโยบายมีความเห็นว่าการปรับอัตราค่าธรรมเนียมเป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชน ตามนัยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 กำหนดให้ทบทวนอัตราค่าธรรมเนียมทุก 5 ปี (พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก, 2558) และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” ด้วยการนำระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ให้มีความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ปลอดภัยจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2562) ซึ่งกรมวิชาการเกษตรได้พัฒนาระบบการออกใบอนุญาต/ใบรับรองผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ในปีงบประมาณ 2562-2564 เพื่อรองรับการเป็นรัฐบาลดิจิทัล ตามนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากอัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตเดิมประกาศใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 อาจไม่สอดคล้องเหมาะสมกับระบบการออกใบอนุญาตผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและศึกษาต้นทุนในการให้บริการตามระบบใหม่ ดังนั้น จึงดำเนินการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อหาต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการออกใบอนุญาตนำเข้า นำผ่าน สิ่งต้องห้ามเพื่อการค้าภายใต้พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม นำมาใช้เป็นเกณฑ์อ้างอิงในการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียม ใช้เป็นข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายเพื่อปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางในการลดต้นทุนของภาครัฐ รวมถึงใช้เป็นฐานในการคำนวณค่าบริการกรณีภาครัฐมีนโยบายถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวในอนาคต

อุปกรณ์และวิธีการ

ศึกษาต้นทุนการให้บริการในมุมมองของผู้ให้บริการ มีการกำหนดประชากรที่ใช้ศึกษา เครื่องมือการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ศึกษา

หน่วยงานของสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการออกใบอนุญาตภายใต้พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามแผนผังองค์กรของสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยแบ่งออกเป็น 2 หน่วยต้นทุน ได้แก่ หน่วยต้นทุนหลัก 1 หน่วย และหน่วยต้นทุนสนับสนุน 2 หน่วย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายของหน่วยต้นทุนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (1 ต.ค. 2564 - 30 ก.ย. 2565)

2. วิธีการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายทางบัญชีของหน่วยต้นทุนของสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตรแบบย้อนหลัง (retrospective) จากแผนปฏิบัติการในช่วงเวลาที่ศึกษา ระบบ GFMS และระบบ News DOA NSW ได้แก่ ต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ ต้นทุนค่าลงทุน และข้อมูลการออกใบอนุญาตนำเข้า นำผ่าน ที่บันทึกในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลทั่วไปของการให้บริการออกใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่าน ทำการศึกษา รูปแบบขั้นตอน และปริมาณการออกใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่าน ภายใต้พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์โครงสร้างองค์กรเพื่อกำหนดหน่วยต้นทุน กำหนดหน่วยต้นทุนออกเป็น 2 ประเภท คือ หน่วยต้นทุนงานหลัก (functional cost center) ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยผลิตหลักขององค์กร และหน่วยต้นทุนสนับสนุน (support cost center) ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการผลิตผลผลิตขององค์กร

ขั้นตอนที่ 3 การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของการให้บริการออกใบอนุญาต ดังนี้

3.1 กำหนดเกณฑ์และอัตราปันส่วนต้นทุน (allocation criteria and rate) โดยวิธีการปันส่วนต้นทุน (allocation method) แบบการกระจายโดยตรง (สำนักมาตรฐานบัญชีของภาครัฐ, 2557) ตามเกณฑ์การปันส่วน 2 เกณฑ์ คือ (1) เกณฑ์การกระจายตามสัดส่วนจำนวนบุคลากรของหน่วยต้นทุนหลัก และ (2) เกณฑ์การกระจายตามสัดส่วนจำนวนชั่วโมงการทำงาน

3.2 ปันส่วนต้นทุน (indirect cost allocation) ทำการย้ายต้นทุนของหน่วยต้นทุนงานสนับสนุนของแต่ละหน่วยต้นทุน ไปยังหน่วยต้นทุนงานหลักตามลำดับ ดังนี้

(1) รวบรวมต้นทุนทางตรงทั้งหมด (total direct cost: TDC) ของแต่ละหน่วยต้นทุน ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนค่าแรง (labor cost: LC) ต้นทุนค่าวัสดุ (material cost: MC) ต้นทุนค่าลงทุน (capital cost: CC) โดยต้นทุนทางตรงทั้งหมด เท่ากับผลรวมของต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนค่าลงทุน ดังสมการที่ 1

$$TDC = LC + MC + CC \dots\dots\dots (1)$$

เมื่อ TDC = ต้นทุนทางตรงทั้งหมด

LC = ต้นทุนค่าแรง (ได้แก่ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน เงินเพิ่มพิเศษ เงินสมทบ ประกันสังคม ค่าล่วงเวลา ค่าป่วยการ ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล)

MC = ต้นทุนค่าวัสดุ (ได้แก่ ค่าสาธารณูปโภค ค่าเช่า ค่าจ้างเหมา ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าวัสดุ สำนักงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ)

CC = ต้นทุนค่าลงทุน (ได้แก่ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง คิดค่าเสื่อมราคาของอาคาร โดยวิธีเส้นตรง กำหนดอายุการใช้งาน 40 ปี คิดค่าเสื่อมราคาตามสัดส่วนของพื้นที่การใช้งาน สำหรับค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์สำนักงาน โดยวิธีเส้นตรง กำหนดอายุการใช้งานตามกรมบัญชีกลาง)

(2) ย้ายต้นทุนทางตรงทั้งหมด ของหน่วยงานสนับสนุนไปยังแต่ละหน่วยต้นทุนหลักตามเกณฑ์และอัตราการปันส่วนต้นทุน โดยต้นทุนที่ย้ายไปนั้นจะกลายเป็นต้นทุนทางอ้อมทั้งหมด (indirect cost: IDC) ของหน่วยต้นทุนงานหลัก

(3) คำนวณต้นทุนรวมทั้งหมด (total full cost: TFC) ของแต่ละหน่วยต้นทุนงานหลัก ซึ่งเป็นผลรวมของต้นทุนทางตรงทั้งหมด และต้นทุนทางอ้อมทั้งหมด ดังสมการที่ 2

$$TFC = TDC + IDC \dots\dots\dots (2)$$

เมื่อ TFC = ต้นทุนรวมทั้งหมด

TDC = ต้นทุนทางตรงทั้งหมด (ต้นทุนที่เกิดขึ้นกับหน่วยต้นทุนงานใบอนุญาต กลุ่มวิชาการ)

IDC = ต้นทุนทางอ้อมทั้งหมด (ต้นทุนที่เกิดขึ้นโดยอ้อมจากการปันส่วนต้นทุนจากหน่วยต้นทุนงานสนับสนุน)

3.3 คำนวณต้นทุนการให้บริการต่อหน่วย (unit cost calculation) คำนวณจากต้นทุนรวมทั้งหมดหารด้วยจำนวนผลผลิต มีหน่วยเป็น บาท/ฉบับ ดังสมการที่ 3

$$UC = \frac{TFC}{OP} \dots\dots\dots (3)$$

เมื่อ UC = ต้นทุนต่อหน่วย
TFC = ต้นทุนรวมทั้งหมด
OP = ผลผลิต

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์แนวทางในการควบคุมต้นทุนของหน่วยให้บริการ คำนวณสัดส่วนร้อยละของต้นทุนการให้บริการออกใบอนุญาตต่อหน่วย ตามประเภทของต้นทุน ได้แก่ ต้นทุนค่าแรงรวมทั้งหมด (total full labor cost: TFLC) ต้นทุนค่าวัสดุรวมทั้งหมด (total full material cost: TFMC) และ ต้นทุน ค่าลงทุนรวมทั้งหมด (total full capital cost: TFLC) นำมาวิเคราะห์ประเภทของต้นทุนที่ต้องควบคุม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เชิงพรรณนา (description method) ได้แก่ รูปแบบและขั้นตอนการออกใบอนุญาต โครงสร้างหน่วยงาน เพื่ออธิบายรายละเอียดของการให้บริการออกใบอนุญาต รวมถึงบทบาทและภารกิจของหน่วยงาน และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) ได้แก่ ต้นทุนค่าแรง ต้นทุนค่าวัสดุ และต้นทุนค่าลงทุน เพื่อศึกษาต้นทุนการให้บริการออกใบอนุญาต และวิเคราะห์แนวทางในการควบคุมต้นทุน

ผลการทดลองและวิจารณ์

1. ข้อมูลทั่วไปของการให้บริการออกใบอนุญาตนำเข้า-นำเข้าผ่าน

ข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตนำเข้าสิ่งต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อการค้า (พ.ก. 2-1) และใบอนุญาตนำเข้าผ่านราชอาณาจักรซึ่งสิ่งต้องห้าม (พ.ก. 4-1) (สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร, ม.ป.ป.) สรุปดังนี้

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดคำนิยามของ สิ่งต้องห้าม สิ่งกักกัด และสิ่งไม่ต้องห้าม ดังนี้

“สิ่งต้องห้าม” หมายความว่า พืช ศัตรูพืช และพาหะที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นสิ่งต้องห้าม โดยสิ่งต้องห้าม อาจเป็นพืช ศัตรูพืช หรือพาหะก็ได้ โดยรัฐมนตรีประกาศ ชื่อพืช ชื่อศัตรูพืช หรือชื่อพาหะชนิดหนึ่งชนิดใดในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้เป็นสิ่งต้องห้าม (มาตรา 6) การประกาศกำหนดสิ่งใดเป็นสิ่งต้องห้ามถือหลักเกณฑ์การพิจารณา โดยถ้าเป็นพืชต้องเป็นพืชที่อาศัยของศัตรูพืชกักกัน หรือถ้าเป็นศัตรูพืชต้องเป็นศัตรูพืชที่มีความสำคัญทางกักกันพืชและยังไม่มีในประเทศ หรือมีในประเทศแต่อยู่ภายใต้มาตรการควบคุม และถ้าเป็นพาหะต้องเป็นพาหะชนิดที่เชื่อได้ว่าสามารถเป็นสื่อนำศัตรูพืชกักกัน

“สิ่งกักกัด” หมายความว่า พืช ศัตรูพืช และพาหะที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นสิ่งกักกัด โดยสิ่งกักกัด อาจจะเป็นพืช ศัตรูพืช หรือพาหะก็ได้ โดยรัฐมนตรีประกาศ ชื่อพืช ชื่อศัตรูพืช หรือชื่อพาหะในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นสิ่งกักกัด (มาตรา 6) การประกาศกำหนดสิ่งใดเป็นสิ่งกักกัดถือหลักเกณฑ์การพิจารณา พิจารณาโดยถ้า

เป็นพืชต้องเป็นพืชที่ไม่เป็นพืชอาศัยของศัตรูพืช
กักกัน หรือถ้าเป็นศัตรูพืชต้องเป็นศัตรูพืชที่ไม่เป็น
ศัตรูพืชกักกัน และถ้าเป็นพาหะต้องเป็นพาหะที่เชื่อ
ได้ว่าไม่สามารถเป็นสื่อนำศัตรูพืชกักกัน

“สิ่งไม่ต้องห้าม” หมายความว่า พืชอย่างอื่น
ที่ไม่เป็นสิ่งต้องห้ามหรือสิ่งกักกัน ดังนั้น สิ่งไม่ต้องห้าม
ได้แก่ บรรดาพืช (เฉพาะพืชเท่านั้น) ชนิดต่าง ๆ ที่ไม่ได้
ประกาศกำหนดเป็นสิ่งต้องห้ามหรือสิ่งกักกัน

สำหรับหลักเกณฑ์ในการนำเข้าสิ่งต้องห้าม
สิ่งกักกัน และสิ่งไม่ต้องห้าม เป็นไปตามประกาศ
กรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขการนำเข้าหรือนำผ่านซึ่งสิ่งต้องห้าม สิ่งกักกัน
และสิ่งไม่ต้องห้าม พ.ศ. 2551 และประกาศกรม
วิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
การนำเข้าหรือนำผ่านซึ่งสิ่งต้องห้าม สิ่งกักกัน และ
สิ่งไม่ต้องห้าม พ.ศ. 2551 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565
ซึ่งกำหนดให้การนำเข้าและนำผ่านสิ่งต้องห้ามเพื่อ
การค้า จะต้องขอใบอนุญาตนำเข้า (พ.ก. 2-1) หรือ
ใบอนุญาตนำผ่าน (พ.ก. 4-1) โดยสิ่งต้องห้ามที่
อนุญาตให้นำเข้าต้องผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยง
ศัตรูพืชตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดี
กำหนดแล้ว ซึ่งผู้ที่ประสงค์จะยื่นคำขอรับใบอนุญาต
นำเข้า-นำผ่าน โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ปฏิบัติ
ตามประกาศกรมวิชาการเกษตร ว่าด้วยหลักเกณฑ์
วิธีการและเงื่อนไขการนำเข้า นำผ่านหรือนำเข้าเพื่อการ
ส่งต่อซึ่งสิ่งต้องห้าม สิ่งกักกัน และสิ่งไม่ต้องห้าม
ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2559

ระบบการออกใบอนุญาตนำเข้า/นำผ่านแบบ
อิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักควบคุม
พืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร โดย
กลุ่มวิชาการ ดำเนินการเชื่อมต่อกับระบบ National
Single Window (NSW) ของประเทศ ในปี พ.ศ. 2559

โดยเป็นระบบกึ่งอิเล็กทรอนิกส์ ยังไม่สามารถ
ดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบได้ การเข้าใช้บริการ
ของผู้ประกอบการยังจำเป็นต้องยื่นข้อมูลในลักษณะ
เอกสารและใบอนุญาตออกในรูปแบบของเอกสารมี
เพียงการเชื่อมโยงข้อมูลใบอนุญาตในรูปแบบ
อิเล็กทรอนิกส์ ระยะเวลาดำเนินการสำหรับการออก
ใบอนุญาตเฉพาะ แบบ พ.ก. 2-1 ที่ไม่มีเงื่อนไขในการ
ตรวจโรงงานก่อนออกใบอนุญาต และแบบ พ.ก. 4-1
ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 4-5 วันทำการ และการ
ชำระค่าธรรมเนียมยังไม่สามารถดำเนินการผ่านระบบ
e-Payment ได้

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ส่งผลให้
สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ดำเนินการ
พัฒนาระบบบูรณาการและปรับปรุงประสิทธิภาพการ
เชื่อมโยงข้อมูลแบบอิเล็กทรอนิกส์ของใบรับรอง
ใบอนุญาตนำเข้า นำผ่าน ส่งออก พืช ผลิตภัณฑ์ และ
ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรผ่านระบบ NSW
ซึ่งเป็นการพัฒนาระบบทั้งในส่วนของผู้ประกอบการ
ว่าด้วยกักพืช พันธุ์พืช ปุ๋ย และวัตถุอันตราย ที่
กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบ รวมไปถึงระบบของ
สารวัตรเกษตร จึงทำให้เป็นระบบที่มีความสลับซับซ้อน
ในการพัฒนา เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2562 โดย
พัฒนาระบบในลักษณะของการลงทะเบียน ณ จุดเดียว
หรือ single sign on (SSO) ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่
ผู้ประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง เป็นการอำนวยความสะดวก
สะดวกในการเข้าใช้งานระบบ ทำการเชื่อมโยง
ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกใน
การเข้าใช้งานและข้อมูลมีความปลอดภัย

การเชื่อมโยงฐานข้อมูลดังกล่าว ทำให้
ผู้ให้บริการที่เป็นผู้ประกอบการไม่ต้องยื่นข้อมูลเป็น
เอกสาร แต่เป็นการเชื่อมโยงและตรวจสอบข้อมูล
ผ่านระบบที่เกี่ยวข้อง โดยสอดคล้องกับนโยบาย
รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์และเป็นไปตามมาตรการ

ควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งเปิดใช้ระบบเมื่อวันที่ 1 ก.พ. 2564 ผู้ประกอบการสามารถเข้าใช้บริการระบบดังกล่าวได้ทาง <https://nsw.doa.go.th/nsw> หรือเข้าผ่านเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร ในขั้นตอนแรกผู้ประกอบการต้องลงทะเบียนเข้าใช้งาน เพื่อให้ได้บัญชีผู้ใช้งาน (username) และรหัสผ่าน (password) และสื่อสารระหว่างกันผ่านทางอีเมลที่แจ้งไว้กับระบบ จากนั้นจึงเลือกเข้าใช้บริการระบบใบอนุญาต และระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังสามารถมอบอำนาจ กำหนดสิทธิให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการแทนได้ด้วยตนเอง เมื่อเลือกใช้งานระบบใบอนุญาตตามกฎหมายกักพืชแล้ว ผู้ประกอบการสามารถยื่นคำขอแบบอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ โดยไม่ต้องยื่นเป็นเอกสาร มีระบบการโต้-ตอบระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่กับผู้ประกอบการ และสามารถตรวจสอบสถานะของการดำเนินการได้ตลอด 24 ชั่วโมง ในขณะที่การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการภายในวันและเวลาราชการตามที่กฎหมายกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาระบบออกใบอนุญาตนำเข้า/นำผ่าน ให้สามารถให้บริการผู้ประกอบการได้ภายใน 1 วันทำการ จากเดิม 4-5 วันทำการ โดยใบอนุญาตนำเข้า/นำผ่านดังกล่าวเชื่อมโยงกับระบบการแจ้งนำเข้าของด่านตรวจพืชและระบบการใบขนของกรมศุลกากร ซึ่งสามารถทำการตรวจสอบความถูกต้องของใบอนุญาตนำเข้า/นำผ่าน ผ่านระบบ NSW โดยตรง ทำให้เกิดความแม่นยำสูง ลดระยะเวลาในการตรวจสอบระหว่างกัน

2. การวิเคราะห์โครงสร้างองค์กรเพื่อกำหนดหน่วยต้นทุน

หน่วยต้นทุนของสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ประกอบด้วย 9 หน่วยต้นทุน แบ่งตามผลผลิตหลัก จำนวน 7 หน่วยต้นทุนงานหลัก ได้แก่ กลุ่มควบคุมปุ๋ย (F1) กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย (F2)

กลุ่มควบคุมพันธุ์พืช (F3) กลุ่มสารวัตรเกษตร (F4) กลุ่มบริการส่งออกสินค้าเกษตร (F5) กลุ่มวิชาการ (F6) และด่านตรวจพืช (F7) และหน่วยต้นทุนสนับสนุนจำนวน 2 หน่วยต้นทุนสนับสนุน ได้แก่ ฝ่ายบริหารทั่วไป (S1) และกลุ่มบริหารโครงการวิจัย (S2)

3. การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการ

ต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการออกใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่าน ภายใต้พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

3.1 ต้นทุนทางตรงทั้งหมด

หน่วยต้นทุนหลักที่มีต้นทุนทางตรงมากที่สุด คือ ด่านตรวจพืช 40,556,173 บาท รองลงมาคือ กลุ่มบริการส่งออกสินค้าเกษตร 13,574,828 บาท กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย 12,433,830 บาท กลุ่มควบคุมปุ๋ย 5,271,115 บาท กลุ่มสารวัตรเกษตร 3,894,833 บาท กลุ่มวิชาการ 3,615,937 และ กลุ่มควบคุมพันธุ์พืช 2,739,502 บาท ส่วนหน่วยต้นทุนสนับสนุนที่มีต้นทุนทางตรงมากที่สุด คือ ฝ่ายบริหารทั่วไป 13,710,432 บาท รองลงมา คือ กลุ่มบริหารโครงการวิจัย 727,932 บาท (Table 1)

เมื่อพิจารณาเฉพาะหน่วยต้นทุนหลักในส่วนที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่าน คือ กลุ่มวิชาการ มีต้นทุนทางตรงรวมทั้งหมด 3,615,937 บาท โดยจำแนกเป็นต้นทุนค่าแรงของบุคลากร 10 คน รวม 3,422,627 บาท และต้นทุนค่าวัสดุรวม 193,310 บาท โดยไม่มีต้นทุนค่าลงทุนรวม เนื่องจากค่าครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 10 ปี เช่นเดียวกับโต๊ะ/เก้าอี้/ตู้เอกสาร ที่มีอายุใช้งานมากกว่า 10 ปี เมื่อคำนวณค่าเสื่อมราคา จึงมีค่า 0 บาท และค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในส่วนของอาคารสำนักงานที่มีอายุมากกว่า 40 ปี เมื่อคำนวณค่าเสื่อมราคา จึงมีค่า 0 บาท สำหรับต้นทุนค่าแรงดังกล่าว ประกอบด้วย ข้าราชการระดับชำนาญการ

พิเศษ 1 คน ระดับปฏิบัติการ 2 คน พนักงานราชการ
ประเภทวิชาการ 6 คน และ ประเภททั่วไป 1 คน จึง
ส่งผลให้ต้นทุนค่าแรงสูงตามอัตราเงินเดือน โดยใน

กระบวนการออกใบอนุญาตในปัจจุบัน ยังมีความ
จำเป็นที่จะต้องใช้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบ
เอกสารประกอบการยื่นคำขอผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

Table 1 Total direct cost (TDC) of the Office of Agricultural Regulation

Cost unit	LC (Baht/year)	MC (Baht/year)	CC (Baht/year)	TDC (Baht/year)
Functional cost centers				
F1 Fertilizer Control Group	4,610,206	660,909		5,271,115
F2 Hazard Substance Control Group	11,894,380	539,450		12,433,830
F3 Plant Variety Control Group	2,047,222	692,280		2,739,502
F4 Agricultural Inspection Group	3,210,793	684,040		3,894,833
F5 Agricultural Export Service Group	12,599,494	975,334		13,574,828
F6 Technical Group	3,422,627	193,310		3,615,937
F7 Plant Quarantine Station	21,762,655	2,810,218	15,983,300	40,556,173
Support cost centers				
S1 General Administration Division	9,735,702	3,974,730		13,710,432
S2 Research Project Administration	695,010	32,922		727,932
Group				

Note: LC = labor cost, MC = material cost, CC = capital cost, TDC = total direct cost

3.2 ต้นทุนทางอ้อมโดยรวม (Total indirect cost: TIDC)

เป็นผลจากการย้ายต้นทุนทางตรงทั้งหมด
ของหน่วยต้นทุนงานสนับสนุนไปยังแต่ละหน่วยงาน
หลักตามเกณฑ์และอัตราปันส่วนต้นทุน เพื่อให้ได้
ต้นทุนทางอ้อมโดยรวม ประกอบด้วย ต้นทุนค่าแรง
ทางอ้อม (labor indirect cost: LIC) ต้นทุนค่าวัสดุ
ทางอ้อม (material indirect cost: MIC) และต้นทุน
ค่าลงทุนทางอ้อม (capital indirect cost: CIC) พบว่า
หน่วยต้นทุนงานหลักที่มีต้นทุนทางอ้อมสูงสุด คือ
ด่านตรวจพืช 10,398,515 บาท รองลงมา คือ กลุ่ม
บริการส่งออกสินค้าเกษตร 1,314,699 บาท กลุ่ม
ควบคุมวัตถุอันตราย 626,047 บาท กลุ่มสารวัตร

เกษตร 532,140 บาท และกลุ่มควบคุมพันธุ์พืช
กับกลุ่มวิชาการ กลุ่มละ 313,024 บาท (Table 2)
ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับจำนวนข้าราชการ
และพนักงานราชการที่ปฏิบัติงานในแต่ละหน่วย
ต้นทุน โดยด่านตรวจพืชมีจำนวนมากที่สุด จึงมีการ
ปันส่วนต้นทุนสูงสุด

3.3 ต้นทุนรวมทั้งหมด

เป็นต้นทุนรวมทั้งหมดของหน่วยต้นทุนงาน
หลัก เป็นผลจากการรวมต้นทุนทางตรงทั้งหมด กับ
ต้นทุนทางอ้อมโดยรวม ที่ได้จากการปันส่วนอัตรา
ต้นทุนทางตรงของหน่วยต้นทุนงานสนับสนุน พบว่า
ต้นทุนรวมทั้งหมดของหน่วยต้นทุนหลัก เรียงลำดับ
จากมากไปน้อย ดังนี้ ด่านตรวจพืช 50,954,688 บาท

กลุ่มบริการส่งออกสินค้าเกษตร 14,889,527 บาท กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย 13,059,877 บาท กลุ่มควบคุมปุ๋ย 5,740,651 บาท กลุ่มสารวัตรเกษตร 4,426,973 บาท กลุ่มวิชาการ 3,928,960 บาท และกลุ่มควบคุมพันธุ์พืช 3,021,223 บาท (Table 3) จากต้นทุนรวมทั้งหมดของกลุ่มวิชาการ คือ 3,928,960 บาท และการปันส่วนต้นทุนโดยพิจารณาจากสัดส่วนการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต

หน่วยต้นทุนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 หน่วย คือ (1) งานบริการใบอนุญาต (F6.1.1) จำนวน 311,885 บาท และ (2) งานใบอนุญาต (F6.5) จำนวน 980,496 บาท รวมเป็นต้นทุนรวมทั้งหมด 1,292,381 บาท ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์การให้บริการออกใบอนุญาตและการวิเคราะห์หน่วยต้นทุน

Table 2 Total indirect cost (TIDC) of the Office of Agricultural Regulation

Cost unit	LIC (Baht/year)	MIC (Baht/year)	CIC (Baht/year)	TIDC (Baht/year)
Functional cost centers				
F1 Fertilizer Control Group	333,414	136,121		469,535
F2 Hazard Substance Control Group	444,553	181,495		626,047
F3 Plant Variety Control Group	222,276	90,747		313,024
F4 Agricultural Inspection Group	377,870	154,270		532,140
F5 Agricultural Export Service Group	933,560	381,138		1,314,699
F6 Technical Group	222,276	90,747		313,024
F7 Plant Quarantine Station	6,423,785	3,974,730		10,398,515

Note: LIC = labor indirect cost, MIC = material indirect cost, CIC = capital indirect cost, TIDC = total indirect cost

3.4 ต้นทุนการให้บริการ

เป็นการคิดต้นทุนต่อหน่วยของการให้บริการสำหรับหน่วยงานต้นทุนหลักที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่าน คือ กลุ่มวิชาการ เฉพาะส่วนงานบริการใบอนุญาต (F6.1.1) ของผู้อำนวยการกลุ่ม จำนวน 311,885 บาท (ต้นทุนค่าแรงทางตรง 297,025 บาท ต้นทุนค่าวัสดุทางตรง 5,049 บาท ต้นทุนค่าแรงทางอ้อม 6,966 บาท และต้นทุนค่าวัสดุทางอ้อม 2,844 บาท) และงานใบอนุญาต (F6.5) จำนวน 980,496 บาท (ต้นทุนค่าแรงทางตรง 839,589 บาท ต้นทุนค่าวัสดุทางตรง 47,000 บาท ต้นทุนค่าแรงทางอ้อม 66,683 บาท

และต้นทุนค่าวัสดุทางอ้อม 27,224 บาท) รวมเป็นต้นทุนรวมทั้งหมด 1,292,381 บาท ในช่วงเวลาที่ศึกษา มีการให้บริการออกใบอนุญาตนำเข้า-นำผ่านรวม 5,202 ฉบับ ค่าธรรมเนียมฉบับละ 100 บาท คิดเป็น 520,200 บาท ดังนั้น เมื่อนำต้นทุนรวมทั้งหมดคิดเป็นต้นทุนการให้บริการจึงเป็น 248.43 บาท/ฉบับ โดยจำแนกเป็นต้นทุนค่าแรงทั้งหมด 232.65 บาท คิดเป็น 93.65% และต้นทุนค่าวัสดุทั้งหมด 15.78 บาท คิดเป็น 6.35% (Table 4) ซึ่งต้นทุนการให้บริการดังกล่าวสูงกว่าค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บฉบับละ 148.43 บาท ผลการศึกษาดังกล่าว จึงเป็นการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม (activity-based costing system)

ตามแนวทางของ สำนักมาตรฐานบัญชีของภาครัฐ (2557) โดยการปันส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเข้าสู่ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง อาศัยตัวผลักดันต้นทุน (cost driver) ที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่เกิดขึ้น แล้วจึง คำนวณต้นทุนเข้าสู่ตัวผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือสิ่งที่

ต้องการคิดต้นทุน (cost object) โดยใช้การปันส่วน แบบตรง (direct allocation method) ซึ่งเป็นการ ปันส่วนให้แก่หน่วยงานหลักโดยตรง ตามสัดส่วนที่ ให้บริการแก่หน่วยงานหลัก

Table 3 Total full cost (TFC) of the Office of Agricultural Regulation

Cost unit	TDC (Baht/year)	TIDC (Baht/year)	TFC (Baht/year)
Functional cost centers			
F1 Fertilizer Control Group	5,271,115	469,535	5,740,651
F2 Hazard Substance Control Group	12,433,830	626,047	13,059,877
F3 Plant Variety Control Group	2,739,502	313,024	3,021,223
F4 Agricultural Inspection Group	3,894,833	532,140	4,426,973
F5 Agricultural Export Service Group	13,574,828	1,314,699	14,889,527
F6 Technical Group	3,615,937	313,024	3,928,960
F6.1 Head of Technical Group	963,830	31,302	995,132
F6.1.1 Permit Service	302,074	9,810	311,885
F6.1.2 Others Service	661,756	21,492	683,248
F6.2 Administration Section	460,078	62,605	522,683
F6.3 Secretary Section	647,620	62,605	710,225
F6.4 Technical Section	657,820	62,605	720,425
F6.5 Permit Section	886,589	93,907	980,496
F7 Plant Quarantine Station	40,556,173	10,398,515	50,954,688

Note: TDC = total direct cost, TIDC = total indirect cost, TFC = total full cost

Table 4 Unit cost of permit service cost

Cost type	TFC (Baht/year)	No. of permit per year	Service cost (Baht/issue)	Percentage (%)
Import/Bring in transit permit		5,202		
1. Labor cost	1,210,263		232.65	93.65
2. Material cost	82,117		15.78	6.35
3. Capital cost				
Total	1,292,381		248.43	100

Note: TFC = total full cost

4. การวิเคราะห์แนวทางในการควบคุมต้นทุนของหน่วยให้บริการ

จากสัดส่วนของต้นทุนการให้บริการของกลุ่มวิชาการต่อการให้บริการออกไปอนุญาตนำเข้า-นำเข้าผ่าน มีสัดส่วนของต้นทุนค่าแรงทั้งหมดสูงสุด 93.65% ในขณะที่ต้นทุนค่าวัสดุรวมทั้งหมด 6.35% โดยไม่มีสัดส่วนของต้นทุนค่าลงทุนรวมทั้งหมด เนื่องจากอายุการใช้งานมากกว่าจนมีมูลค่าเป็น 0 บาท และเป็นไปในทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาดำเนินงานของระบบ NSW ของไทยของ สกุนนิษฐ์และมนตรี (2567) ที่พบว่า มีการใช้งานระบบ NSW และการดำเนินการตามกระบวนการนำเข้าและการส่งออกสินค้าส่วนใหญ่ใกล้เคียงสมบูรณ์ ส่งผลดีต่อผู้ใช้งานและหน่วยงานผู้ให้บริการ ช่วยลดต้นทุนและเวลา รวมถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพ แต่ยังมีบางจุดที่ต้องปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ต้องมีการแบ่งปันกระบวนการและข้อมูล การปรับปรุงความเสถียรของระบบสอดคล้องกับระบบการให้บริการออกไปอนุญาตที่ได้รับการพัฒนาเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งระบบ จึงส่งผลให้ต้นทุนรวมค่าวัสดุมีสัดส่วนเพียง 6.35% สอดคล้องกับ สำนักงบประมาณของรัฐบาล (2565) ที่พบว่า งบประมาณรายจ่ายประจำปีส่วนใหญ่เป็นสัดส่วนงบประมาณที่ใช้สำหรับด้านบุคลากร คิดเป็น 40.30% ของงบประมาณทั้งหมดหรือในทำนองเดียวกันกับการศึกษาของ สุภมาสและคณะ (2564) ที่รายงานว่า ต้นทุนรวมกิจกรรมบริการการตรวจวินิจฉัยภาวะสมองเสื่อมต่อราย มีค่า 4,646.68 บาท มีสัดส่วนต้นทุน ค่าแรง: ค่าวัสดุ: ค่าลงทุน คิดเป็น 95.41 : 4.23 : 0.36 จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า งานบริการของภาครัฐมีสัดส่วนต้นทุนค่าแรงสูงสุด ดังนั้น แนวทางในการควบคุมต้นทุน จึงควรควบคุมต้นทุนค่าแรงซึ่งมีสัดส่วนสูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับต้นทุนการให้บริการออกไปอนุญาตนำเข้า-นำเข้าผ่าน

ของกลุ่มวิชาการ ที่มีสัดส่วนของค่าแรงมากที่สุด รองลงมาคือค่าวัสดุ แสดงให้เห็นว่า งานบริการของภาครัฐมีสัดส่วนต้นทุนค่าแรงสูงสุด

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

อัตราค่าธรรมเนียมแนบท้ายพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมสูงสุด ฉบับละ 200 บาท ดังนั้น จึงควรปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับต้นทุนการให้บริการ และควรพิจารณาปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมแนบท้ายฯ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาระบบใบอนุญาตอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความสามารถในการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารแบบอัตโนมัติ เพื่อลดค่าแรงในการดำเนินการ และสามารถนำต้นทุนการให้บริการดังกล่าวเป็นฐานในการคำนวณค่าบริการกรณีภาครัฐมีนโยบายถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวในอนาคต

สรุปผลการทดลอง

การศึกษาต้นทุนต่อหน่วยการให้บริการออกไปอนุญาตนำเข้า-นำเข้าผ่าน สิ่งต้องห้ามเพื่อการค้าภายใต้พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พบว่า หน่วยต้นทุนหลักในการให้บริการ คือ กลุ่มวิชาการ สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ในปีงบประมาณ 2565 มีการให้บริการออกไปอนุญาตนำเข้า-นำเข้าผ่าน รวม 5,202 ฉบับ ต้นทุนต่อหน่วยของการให้บริการ 248.44 บาท/ฉบับ แบ่งเป็นต้นทุนทางตรง 228.50 บาท (ต้นทุนค่าแรง 218.50 บาท และต้นทุนค่าวัสดุ 10.01 บาท) และต้นทุนทางอ้อม 19.94 บาท (ต้นทุนค่าแรงทางอ้อม 14.16 บาท และต้นทุนค่าวัสดุทางอ้อม 5.48 บาท) โดยไม่มีต้นทุนค่าลงทุน เนื่องจากคำนวณค่าเสื่อมราคาแล้วมีค่า 0 บาท ซึ่งจากสัดส่วนของต้นทุนค่าแรงทั้งหมดมีสัดส่วน

สูงสุด คือ 93.65% ในขณะที่ต้นทุนค่าวัสดุทั้งหมดมีเพียง 6.35% ดังนั้น แนวทางในการควบคุมต้นทุนจึงควรควบคุมต้นทุนค่าแรงซึ่งมีส่วนสูงที่สุด และควรปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความเหมาะสม

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณนายภัสชญภณ หมื่นแจ้ง นางวลัยกร รัตนเดชากุล ผศ.ดร. ศักดิ์ศรี รักษาไทย ตลอดจนเจ้าหน้าที่กลุ่มระบบวิจัย กลุ่มติดตามและประเมินผล กองแผนงานและวิชาการ กองคลัง กรมวิชาการเกษตร ฝ่ายบริหารทั่วไป สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการ ดำเนินการ และสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำหรับทุนสนับสนุนงานมูลฐาน (fundamental fund) ปีงบประมาณ 2565-2566 ที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ. 2558. พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558. ใน: ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 4 ก ลงวันที่ 22 มกราคม 2558.

ศุภมาส อ่ำพล นิตยา เพ็ญศิริินภา และพรทิพย์ กิระพงษ์. 2564. การวิเคราะห์ต้นทุนกิจกรรมการบริการตรวจวินิจฉัยภาวะสมองเสื่อมในงานผู้ป่วยนอก. โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่. วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน. 7(2): 62-71.

สฤณนิษฐ์ โพธิพันธุ์ และมนตรี โสคติยานุรักษ์ . 2567. ความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบหน้าต่างเดียวของประเทศ ไทย สถานะปัจจุบันและการพัฒนา. RMUTT Global Business and Economics Review. 19 (1): 111-133.

สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร. ม.ป.ป. พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, กรุงเทพฯ. 73 หน้า.

สำนักงบประมาณของรัฐบาล. 2565. วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. แหล่งข้อมูล: https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudget/ewt_dl_link.php?nid=1136. สืบค้น: 20 กรกฎาคม 2566.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2562. ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580). แหล่งข้อมูล: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF. สืบค้น: 11 มิถุนายน 2562.

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2562. เครือข่ายข้อมูลด้านสุขอนามัยพืชของประเทศไทย. แหล่งข้อมูล: http://61.19.221.24/ippc_objectives.php. สืบค้น: 12 มิถุนายน 2562.

สำนักมาตรฐานบัญชีของภาครัฐ. 2557. แนวทางการคำนวณต้นทุนผลผลิตของงานบริการสาธารณะประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557. กรมบัญชีกลาง. 102 หน้า.